

Raadsvoorstel

Onderwerp **Integraal gebiedsgericht werken: gebiedsprogramma 2016**

Registratienr. 5503950 Steller/telnr. Laurens.Huis in 't Veld/ 83 02 Bijlagen 1

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

Van der Schaaf

Raadscommissie
F en V (+ R&W)

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het gebiedsprogramma integraal gebiedsgericht werken, jaarschijf 2016, vast te stellen;
- II. de gereserveerde middelen ter grootte van 5,97 miljoen euro voor het gebiedsprogramma 2016 onder te brengen bij het programma college en raad;
- III. omwille van maatwerk en flexibiliteit rond de implementatie van het gebiedsprogramma in de wijken uw college de gevraagde ontwikkelruimte te verstrekken;
- IV. gebruik te maken van de uitnodiging om gezamenlijk met uw college en de ambtelijke organisatie deel te nemen aan een vijftal voorbeeldprojecten en -processen in de wijken, gericht op doorontwikkeling van het gebiedsgerichte werken en nadere invulling van ieders rol en betrokkenheid;
- V. ter dekking van het gebiedsprogramma 2016 een voorbeslag ter grootte van 270.000 euro te leggen op het rekenresultaat 2015, gerelateerd aan het programma gebiedsgericht werken 2015 en 500.000 euro te dekken uit de reserve extra beleid;
- VI. de financiële effecten 2016 op programmaniveau mee te nemen bij de begrotingswijzigingen eerste kwartaal 2016.

Samenvatting

Het voorliggend gebiedsprogramma 2016 is opgesteld op basis van onze contacten met de bewoners en partners in de stad. In ieder stadsdeel is dit op eigen wijze tot stand gekomen. De Wijkkompassen, de verdere monitoringsresultaten en de zich aandienende initiatieven zijn tevens onderligger geweest voor de benoemde opgaven respectievelijk het uitgewerkte programma.

Tijdens de begrotingsbehandeling heeft uw raad ingestemd met de hoofdlijnen en dekking van het programma voor het gebiedsgericht werken, jaarschijf 2016. In het voorliggende, definitieve programma is een aantal onderdelen verder uitgewerkt en aangescherpt. Daarnaast wordt uitsluitel gegeven over de verdeling van de middelen: over de stadsdelen en over de verschillende projecten en activiteiten. We vragen u om in te stemmen met dit definitieve programma. Uiteraard behelst het totaalprogramma veel meer projecten en activiteiten dan in de deelprogramma's aangegeven. Vaak zijn deze op geaggregeerd niveau opgenomen onder de benoemde onderdelen of te kleinschalig van aard om apart te benoemen.

We zijn daarbij binnen de financiële kaders gebleven zoals deze door de raad zijn vastgesteld. Wel stellen we voor om 270.000 euro extra te benutten van de reeds beschikbaar gestelde middelen voor het gebiedsgerichte werken in de jaarschijf 2015 voor dekking van het gebiedsprogramma 2016. Bij de begroting heeft u reeds ermee ingestemd op 500.000 euro vanuit het budget gebiedsgericht werken door te schuiven naar het programma 2016.

Op 23 maart 2016 wordt in uw raad een open debat gehouden over de rol en betrokkenheid van de raad bij het gebiedsgerichte werken en de onderliggende processen in de wijk. Dit debat wordt mede gevoerd aan de hand van een gespreksnotitie. Onderdeel van dit debat is ook onze uitnodiging om deel te nemen aan een vijftal voorbeeldprojecten en -processen, gericht op doorontwikkeling van het gebiedsgerichte werken en nadere invulling van ieders rol en betrokkenheid. Deze voorbeelden zijn in voorliggend raadsvoorstel en het gebiedsprogramma 2016 kort benoemd. We stellen voor om daarbij gezamenlijk op te trekken.

B&W-besluit d.d.: 16 februari 2016

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Uw raad heeft het programma gebiedsgericht werken in de begroting 2016 in hoofdlijnen vastgesteld. Met bijgaande raadsvoorstel leggen wij u het definitieve gebiedsprogramma 2016 voor.

Kader

In het Coalitie-Akkoord 2014-2018 hebben wij een eerste aanzet gegeven voor het integraal gebiedsgericht werken waarmee we nieuwe impulsen willen geven aan onze wijken. Dit zou moeten door de organisatie van een eenduidige aanpak waarin het sociale en fysieke domein zijn geïntegreerd. Met een duidelijke meerwaarde voor en inbreng/invloed van de burger en de deelnemende partijen in de wijk. Dit zal tevens moeten leiden tot een grotere effectiviteit voor wat betreft de inzet van middelen en een betere benutting van onze accommodaties. De belangrijkste aanjager van de wijkontwikkeling zijn de (bewoners)initiatieven. De gemeentelijke organisatie zal deze initiatieven moeten faciliteren en stimuleren.

Met de inmiddels ruim één jaar functionerende gebiedsteams, onder aansturing van de wijkwethouder, vervullen we een belangrijke aanvullende rol op de bestaande gemeentelijke activiteiten. Het brengt gebiedsgerichte samenhang aan binnen de stedelijke programma's. Daarnaast organiseert het gebiedsteam diverse processen in de wijk. Deze hebben mede geresulteerd in de voorliggende gebiedsprogramma's die nader vorm en inhoud geven aan onze doelen ten aanzien van de wijken.

Als kader voor het gebiedsprogramma 2016 fungeert eveneens de eerder vastgestelde concept-begroting gebiedsgericht werken, jaarschijf 2016, waarin een budget van 5,7 mln. euro is gereserveerd. We hebben het betreffende programma, de verdeling van het budget over de stadsdelen en de betreffende projecten nader aangescherpt.

Argumenten en afwegingen

Met de voorliggende voorstellen blijven we binnen het bij de begroting door u beschikbaar gestelde budget voor het gebiedsgericht werken voor de jaarschijf 2016. Een extra toevoeging is beschikbaar vanuit het budget 2015 en nodig vanwege een aantal aanvullingen op het programma.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Per stadsdeel en wijk zijn we voortdurend met bewoners en partners in gesprek. Wij vinden dat we er in zijn geslaagd een passend gebiedsprogramma op te stellen. Voor veel bewoners is de herkenbaarheid van de gebiedsprogramma's groot. Tegelijkertijd is er het besef dat we moeten blijven werken aan doorontwikkeling van onze werkwijze, actief op zoek naar nieuwe, nog betere manieren van communicatie en samenwerking met bewoners en partners. Dit doen we mede op basis van de resultaten van de benoemde vijf voorbeeldprojecten en -processen.

We werken aan een groeimodel waarin de bewoners en partners steeds meer de wijkagenda bepalen en betrokken zijn bij de uitvoering. Want we hebben het als (gemeentelijke) overheid niet alleen meer voor het zeggen; onze burgers en partners zijn in toenemende mate aan zet. De slaagkans van initiatieven vanuit de samenleving wordt groter naarmate het ons lukt meer flexibiliteit te betrachten, ook wat betreft de inzet van middelen: geld, capaciteit en instrumentarium.

In dit verband willen we u daarom vragen om de noodzakelijke ontwikkelruimte rond de genoemde programmaonderdelen, projecten en activiteiten en de omgang met de beschikbaar gestelde budgetten. Met deze ontwikkelruimte kunnen we een beter antwoord geven op en maatwerk leveren ten aanzien van de dynamiek vanuit de wijken en zich aandienende nieuwe ideeën en initiatieven. De gevraagde ontwikkelruimte kan zich vertalen in wijzigingen op inhoudelijk, financieel, planning technisch en procesmatig vlak. Daarbij kunnen ook verschuivingen van middelen tussen de diverse programmaonderdelen wenselijk zijn. Uiteraard blijven we binnen de gestelde kaders, zoals vastgesteld in de begroting en leggen verantwoording af bij de rekening.

Financiële consequenties

Voor het voorliggende gebiedsprogramma 2016 is een budget van 5,97 mln. euro nodig. Via de begroting 2016 is een bedrag van 5,7 mln. euro gereserveerd. Hierbij is rekening gehouden met een toevoeging van 0,5 mln. euro uit het budget 2015 voor gebiedsgericht werken. Dit bedrag is bij de begrotingswijzigingen over het tweede en derde kwartaal van 2015 toegevoegd aan de reserve extra beleid (doorloop naar de jaarschijf 2016). We stellen voor dit bedrag aan te vullen met een extra bedrag van 0,27 mln. euro. Als besluitpunt stellen we daarmee een voorbeslag op het rekenresultaat 2015 voor van 0,27 mln. euro op de reeds beschikbaar gestelde middelen gebiedsgericht werken in 2015.

De financiële effecten voor 2016 op programmaniveau worden meegenomen bij de begrotingswijzigingen over het eerste kwartaal 2016 (inzet extra beleid) en bij de rekening 2015 (voorbeslag rekeningresultaat).

Overige consequenties

Zie onder vervolg.

Vervolg

Het overleg met de commissie werkwijze raad kan leiden tot nadere voorstellen over de inrichting van het begrotings- en verantwoordingsproces in relatie tot het gebiedsgerichte werken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

**Gemeente Groningen
Integraal Gebiedsgericht Werken
Gebiedsprogramma 2016**

© 18 februari 2016.

Gemeente Groningen - Gebiedsprogramma 2016.

Aan de raad,

Het voorliggende gebiedsprogramma 2016 is op basis van onze contacten met de bewoners en partners in de stad opgesteld. In ieder stadsdeel is dit op eigen wijze tot stand gekomen. De Wijkkompassen, monitoringsresultaten en de zich aandienende initiatieven zijn onderlegger voor de opgave respectievelijk het programma.

Per stadsdeel en wijk zijn we voortdurend met bewoners en partners in gesprek. Wij vinden dat we er in zijn geslaagd een passend gebiedsprogramma op te stellen. Voor veel bewoners in de wijk is de herkenbaarheid van de gebiedsprogramma's groot. Het gaat er om dat wij willen toewerken naar gebiedsprogramma's die we maken per wijk, samen met de wijk. Waarin we de gemeentelijke activiteiten combineren met initiatieven uit de wijk. Die we beide op tijd en geld zetten en waarbij we de taken onderling verdelen. Zo combineren we de logica van de stad als geheel met de logica van de bewoners in de wijken.

Tegelijkertijd is er het besef dat we moeten blijven werken aan verdere doorontwikkeling van onze werkwijze, actief op zoek naar nieuwe, nog betere manieren van communicatie en samenwerking met bewoners en partners. We hebben het als (gemeentelijke) overheid niet alleen meer voor het zeggen; onze burgers en partners zijn in toenemende mate aan zet. De slaagkans van initiatieven vanuit de samenleving wordt groter naarmate het ons lukt meer flexibiliteit te betrachten, ook wat betreft de inzet van middelen: geld, capaciteit en instrumentarium. Daar zijn we nog niet, maar daar werken we wel naar toe.

We werken daartoe aan een groeimodel waarin de bewoners en partners steeds meer de wijkagenda bepalen en betrokken zijn bij de uitvoering. Het bepalen van de wijkagenda betreft met name de benoeming van de opgaven, de aanwijzing van de belangrijkste thema's en de keuze van uitvoeringsprojecten in combinatie met het te doorlopen proces.

1. Vaststellingsproces en gevraagde ontwikkelruimte

Het voorliggende programma is reeds in hoofdlijnen vastgesteld door uw raad. In het voorliggende (definitieve) gebiedsprogramma 2016 is een aantal onderdelen verder uitgewerkt en aangescherpt. Voorts wordt uitsluitend gegeven over de verdeling van middelen, per stadsdeel en over de diverse projecten en activiteiten. Uitgangspunt is een verdere flexibilisering van programma, werkwijze en inzet van geld.

Het voorliggende gebiedsprogramma 2016 werken en voeren we uit samen met bewoners en partners in de wijk. Waar mogelijk geven we de planontwikkeling, de uitvoering en het proces om tot uitvoering te komen uit handen. Meedenken over de richting, meebeslissen en meer zelfredzaamheid horen daarbij. Ook zullen we op zorgvuldige wijze kijken naar de mogelijkheden voor het "right to challenge". Dit alles vraagt om flexibiliteit en maatwerk per wijk, teneinde slagvaardig te kunnen opereren.

Over de voorkant. U ziet een concept-kaartbeeld van de wijk Paddepoel. Een dergelijk kaartbeeld willen we voor alle wijken maken, waarmee we de gemaakte visies, benoemde opgaven en programma-onderdelen in samenhang voor u visualiseren. In bijlage 2 wordt dit nader geïllustreerd.

In dit verband willen we u daarom vragen om de noodzakelijke ontwikkelruimte rond de genoemde programma-onderdelen, projecten en activiteiten en de omgang met de beschikbaar gestelde budgetten. Met deze ontwikkelruimte kunnen we een beter antwoord geven en maatwerk leveren ten aanzien van de dynamiek vanuit de wijken en zich aandienende nieuwe ideeën en initiatieven. De gevraagde ontwikkelruimte kan zich vertalen in wijzigingen op inhoudelijk, financieel, planningstechnisch en procesmatig vlak. Daarbij kunnen ook verschuivingen van middelen tussen programma-onderdelen wenselijk zijn. Uiteraard blijven we binnen de gestelde kaders, zoals benoemd in de begroting en leggen verantwoording af bij de rekening.

Maatwerk en flexibiliteit vereisen tevens een andere opstelling en een faciliterende houding van de gemeentelijke organisatie, met één gezicht en integraal. Rond de programmering willen we de komende jaren een slag vooruit maken in de richting van een prioritering door cq meer invloed op de prioritering van maatregelen in de wijk door de bewoners, ondernemers en partners. Essentiële vraag daarbij is hoe we de wijk en de daar aanwezige partners hun rol kunnen geven. De wijk of buurt zou uiteindelijk het platform moeten zijn waar het gesprek, de afweging en prioriteitsstelling binnen het gebiedsgerichte werken plaatsvindt.

Hier zal de gemeentelijke organisatie op moeten aansluiten: de organisatie, college en uw raad. In feite halen we daarmee de legitimering vanuit de wijk op voor benoeming van de opgaven, de te stellen prioriteiten en het uit te voeren jaarprogramma binnen het integraal gebiedsgericht werken. De ideeën, initiatieven en het meedenken in de wijk staan centraal. Daarnaast zal het gebiedsgerichte werken in nauwere samenhang met de stedelijke programma's moeten worden uitgewerkt: procesmatig, inhoudelijk en financieel.

Vijf voorbeelden voor nieuwe manier van werken.

We willen in 2016 het gebiedsgericht werken doorontwikkelen in de richting van meer maatwerk en een toenemende flexibiliteit ten aanzien van initiatieven en ideeën vanuit de wijken. Dit zal nieuwe vragen opwerpen over de rolinvulling van en de rolverdeling tussen college, raad, organisatie, bewoners en partners. We nodigen daartoe uw raad uit om in de komende periode in elk deelgebied gezamenlijk met college en organisatie een relevant project en/of proces) intensief te volgen en/of hieraan mee te doen.

We stellen daarbij de volgende voorbeeldprojecten en – processen voor:

- Gebiedscoöperatie Zuid.
- Herontwikkeling A-kwartier.
- Coöperatieve Wijkraad in de Oude Wijken.
- Wijkbedrijf Selwerd
- en Golvend Lewenborg

Binnenstad: Herontwikkeling A-kwartier. In 2015 is een start gemaakt met herontwikkeling van het A-kwartier. Samen met bewoners, ondernemers en geïnteresseerden zijn in een 'Veranderlab' plannen gemaakt om het verdwijnen van de rosse buurt aan te grijpen om op een andere manier te ontwikkelen. Hierbij maken bewoners samen een agenda voor hun buurt en tonen het 'eigenaarschap' van de buurt. Vraag is in hoeverre zij zeggenschap krijgen en zelf intensief zijn betrokken bij de realisatie van de plannen.

Oude Wijken: Coöperatieve Wijkraad. In Oude Wijken wordt verkend of het mogelijk is in één wijk een coöperatieve wijkraad, bestaande uit gelote wijkbewoners en raadsleden, samen te laten beslissen over de wijkagenda en de inzet van budgetten voor de wijk. Daarmee deelt de Raad zijn beslissingsbevoegdheid met gelote wijkbewoners. Te beginnen met de zeggenschap over het gebiedsbudget, maar mogelijk uit te breiden met meer wijkgerichte programma-onderdelen uit de begroting.

West: Wijkbedrijf Selwerd. De gemeente en KAW hebben het 'raamwerk' van het wijkbedrijf gecreëerd om een plek te geven aan initiatief van bewoners. Selwerd is een wijk waar dit niet vanzelf gaat. Hier willen we 5 jaar lang plek en invulling geven aan initiatieven uit de wijk, oa. op het gebied van: samenleving, armoede, energie, werk & inkomen, groen en zorg. Dit gebeurt volgens de wijklogica en eigenaarschap van bewoners. Met de bedoeling om dit ook financieel houdbaar te krijgen (verdienmodel), zodat het langer in stand kan blijven.

Oost: Golvend Lewenborg. In Lewenborg ontstaat een nieuwe beweging voor en door betrokken bewoners om samen de wijk te ontwikkelen. De wijk bruist van energie en initiatief. Hoe krijgen die een plek? Wat hebben de bewoners nodig en van wie? En hoe gaan wij om met deze nieuwe vorm van bewonersbetrokkenheid? Hier ontstaat een 'bewonersvereniging nieuwe stijl', een netwerk van actieve wijkbewoners die zich 'eigenaar' voelen van de wijk. Hoe geven we deze bewoners de ruimte om initiatieven succesvol te doen zijn?

Gebiedscoöperatie Zuid. Nieuw initiatief/nieuwe partners voor wijkgerichte ontwikkelen. In De Wijert gaan partners (onderwijs, bewonersplatform, gemeente) een nieuw samenwerkingsverband aan. Dit wordt gestart met een convenant, met mogelijk een coöperatie als eindvorm. AOC Terra (MBO) krijgt een maatschappelijk relevant onderwijsprogramma dat zich zal manifesteren in de wijk. Bewoners profiteren van extra inzet op beheer, onderhoud en ontwikkeling van de openbare ruimte. We bekijken de mogelijkheden voor cofinanciering door andere partijen. Hiermee geven we ruimte aan maatschappelijk ondernemerschap. De kennis en ervaringen, die worden opgedaan, kunnen worden benut om het gesprek over de positie van het college, de organisatie en uw raad als geheel en de rol van u als volksvertegenwoordiger verder te voeren. De discussie over de ontwikkeling van ieders rol kan zeker niet losstaand plaatsvinden. Goede interactie met burgers, bestuur en organisatie is nodig. In gezamenlijkheid zullen we een eigentijds antwoord moeten formuleren op de steeds grotere, maar ook snel wijzigende dynamiek in de samenleving en dus ook in de wijk.

In de opgestelde gespreksnotitie voor het open debat in de raad (dd. 23 maart) zijn deze vijf voorbeeldprojecten en –processen, alsmede de bijkomende dilemma's, nader uitgewerkt. We stellen voor deze dilemma's werkende weg en in gezamenlijkheid, aan de hand van de betreffende voorbeelden, verder te verkennen en te bespreken. Per project/proces of deelgebied kan de betrokkenheid van uw raad op een andere manier vorm en inhoud krijgen en kunt u tevens aanvullende ervaring opdoen met het integraal gebiedsgericht werken.

Los van de mogelijke opbrengsten van deze discussie blijven we – uiteraard – pogen onze werkwijze, de opgave en het programma voor het integraal gebiedsgerichte werken in de komende begrotingen zo scherp mogelijk neer te zetten. Maar op specifieke onderdelen is dat vaak lastig. Daartoe is een zorgvuldige verantwoording op zijn plaats.

2. Nadere toelichting op het gebiedsprogramma 2016.

In de begroting hebben we voor het gebiedsprogramma 2016 € 5,7 mln. gereserveerd. We stellen voor om vanuit het beschikbaar gestelde budget gebiedsgericht werken voor 2015 € 0,27 mln. extra toe te voegen. Aldus gaan we uit van een totaalbudget van € 5,97 mln.. Hieronder geven we aan hoe we dit budget willen verdelen over de stadsdelen, de projecten en activiteiten. Daartoe hebben we als gezegd het eerder benoemde concept-programma uit de begroting op onderdelen aangescherpt en aangepast op de nieuwste inzichten. Uiteraard behelst het concept-programma veel meer projecten en activiteiten dan in de deelprogramma's aangegeven. Vaak zijn deze op geaggregeerd niveau opgenomen onder de benoemde onderdelen of te kleinschalig van aard om apart te benoemen.

2.1 Gebiedsprogramma : totaalbeeld, generieke inzet en dubbele labelling.

We leggen u hierbij een gebiedsprogramma 2016 voor ter grootte van € 5,97 miljoen. Conform het Coalitie-Akkoord zijn deze voor een belangrijk deel gegenereerd door middel van herallocatie van beschikbare middelen. Voor de jaarschijf 2016 betreft dit € 4,97 miljoen. Daarnaast wordt zoals bij u bekend aanvullend vanuit de nieuwe beleidsmiddelen € 1,0 miljoen bijgedragen. In bijlage 1 hebben we de dekkingsbronnen expliciet benoemd.

We gaan uit van het volgende totaalbeeld: voor generieke programma-onderdelen over de wijken willen we € 1,24 miljoen inzetten en voor de afzonderlijke stadsdelen € 4,73 miljoen. In onderstaande tabel is de verdeling over de vijf stadsdelen nader benoemd. Ons inziens spoort deze verdeling goed met de opgaven voor de betreffende wijken en de zich aandienende initiatieven. Omdat de totale inzet hoger is dan het eerder beschikbare budget à € 5,7 mln. stellen we voor vanuit het beschikbare gebiedsbudget voor 2015 een extra 270.000 euro door te schuiven naar het gebiedsprogramma 2016.

Totaalbeeld Gebiedsprogramma.

Stadsdelen	Programma	Programma Gebiedsgericht	Dubbele labelling
Algemeen		1.240.000	
	Doorontwikkeling basismonitor/wijkkompassen	250.000	
	Staddoetmee	250.000	
	Bijdrage ID-Banen	200.000	
	Straathoekwerk/Stratenaanpak	350.000	
	Buurtbemiddeling/Buurtconciërges	150.000	
	Bijdrage Congres Building The Future of Health	40.000	
Centrum		690.000	
	Openbare ruimte SB		90.000
	Wijken voor Jeugd		Zie wijkprogramma/ Wijkwethoudersbudget
Oude Wijken		1.080.000	
	Openbare ruimte SB		75.000
	Wijken voor Jeugd		Zie wijkprogramma/ Wijkwethoudersbudget
Oost		1.090.000	
	Openbare ruimte SB		110.000
	Wijken voor Jeugd		Zie wijkprogramma/ Wijkwethoudersbudget
West		1.020.000	
	Openbare ruimte SB		170.000
	Wijken voor Jeugd		Zie wijkprogramma/ Wijkwethoudersbudget
Zuid		850.000	
	Openbare Ruimte SB		35.000

	Wijken voor jeugd		Zie wijkprogramma/ Wijkwethoudersbudget
Totaal	Gebiedsprogramma 2016	5.970.000	

Dubbele labelling.

Drie dekkingsbronnen kenden vooraf een dubbele labelling. Het betroffen de deelbudgetten beheer en onderhoud, wijken voor jeugd en maatschappelijke participatie. Hieronder geven we aan hoe we met deze dubbele labelling willen omgaan.

Beheer en Onderhoud (€ 0,62 mln).

Binnen het betreffende onderliggende programma van beheer en onderhoud van de openbare ruimte hebben we een nadere prioritering aangebracht. We verwachten dit gedachte programma voor ruim 2/3^e deel te kunnen realiseren.

Wijken voor Jeugd (€ 0,70 mln).

Het bestaande Programma "Wijken voor Jeugd 2015" kent een forse doorloop in de jaarschijf 2016. Dit is niet verwonderlijk gezien de start pas halverwege 2015. Momenteel loopt er een evaluatie van het programma, we zullen gebruik maken van de resultaten. We zien veel aanhakingsmogelijkheden met het voorgestelde gebiedsprogramma 2016 met daarin een groot aantal onderdelen die het thema jeugd betreffen en/of raken. Daarnaast hebben we mogelijkheid om extra ruimte via de wijkwethoudersbudgetten te creëren. De verantwoordelijkheid voor versterking van het voorliggende veld rond jeugdhulp, met goedkopere preventieve voorzieningen en lichtere vormen van jeugdondersteuning, leggen wij voor wat betreft de omvang van dit budget neer bij gebiedsteams. Daarbij staan we een geïntegreerde benadering voor waarbij het thema meelift met de totale programmering in een gebied, juist omwille van effectiviteit. Deze benadering past bij het nagestreefde groeimodel waarbij we, via het gebiedsteam en via initiatief van onderop, steeds meer verantwoordelijkheden en zeggenschap overdragen aan de wijk. Waarmee de samenredzaamheid bij inwoners toeneemt, de sociale samenhang in de wijken wordt versterkt en een beweging tot stand wordt gebracht die de (daad)kracht van de wijk verbetert.

Maatschappelijke participatie (dubbele labelling betreft gedeelte: € 0,10 mln).

Voor het dubbel gelabelde deel van het budget maatschappelijke participatie zien we volop meelift-mogelijkheden met de voorgestelde vijf deelprogramma's.

Wijkwethoudersbudgetten

De wijkwethoudersbudgetten ter grootte van 5 x € 0,2 mln. zijn vooralsnog slechts ten dele belegd. Wat betreft de inzet daarvan kunnen we daarmee nog steeds de gewenste flexibiliteit betrachten en antwoord geven op de dynamiek en zich aandienende nieuwe initiatieven in de loop van het jaar.

2.2 De gebiedsteams en de gebiedsagenda: een doorkijk

Het gebiedsteam vervult een aanvullende rol op de bestaande gemeentelijke activiteiten. Het brengt gebiedsgerichte samenhang aan binnen de stedelijke programma's. Daarnaast organiseert het gebiedsteam, onder aansturing van de wijkwethouder, processen in de wijk. Dit heeft mede geleid tot het voorliggende, door bewoners en samenwerkingspartners herkende gebiedsprogramma en een effectievere gemeentelijke inzet in de wijken.

De gebiedsteams maken voor het opstellen van de gebiedsprogramma en de achterliggende opgave gebruik van de wijkcompassen en informatie uit de leefbaarheidsmonitor.

De wijze van presenteren van de gebiedsprogramma's 2016 betreft een overgangssituatie. We stellen voor om voortaan te werken met een gebiedsagenda. De gebiedsagenda omvat de zaken die voor de wijk het meest relevant zijn. Dit betreft *inhoud, proces en budget*. Dus:

1. Wat is er nodig en wenselijk in de wijk? (opgave)
2. Hoe en met wie is het gesprek in de wijk? (proces)
3. Hoeveel budget en inzet is er nodig? (programma en geld)

Naar de toekomst toe willen we de gebiedsagenda nog concreter voor de korte termijn (1 jaar) vormgeven. Het biedt tevens een globale meerjarige doorkijk die jaarlijks scherper wordt ingekleurd. Daarmee is de gebiedsagenda een dynamisch en beïnvloedbaar sturingsinstrument. Wijkcompassen en leefbaarheidsmonitor zijn onderleggers voor de agenda. Daardoor kan recht worden gedaan aan verschillen tussen wijken. En aan de dynamiek in de wijken, die niet parallel loopt aan de jaarlijkse gemeentelijke begrotingscyclus. Ook is het onderscheid burgerinitiatief of gemeentelijk initiatief minder relevant: samen wordt een gedeelde agenda opgesteld. Daar maken initiatieven van meerdere partijen deel van uit. En steeds vaker zal er ook sprake zijn van co-financieringsconstructies (met externe partijen).

Jaarlijks wordt de gebiedsagenda vertaald naar concrete programma-inzet in de wijken en vastgesteld door de raad. Aangezien de agenda in een co-creatieproces met partners en wijkbewoners wordt ontwikkeld, is betrokkenheid van de Raad in die fase bijzonder relevant. Ter borging van het democratische proces in de wijken, maar ook om in positie te kunnen zijn om de verschillen tussen wijken inhoudelijk te wegen. Belangrijke vraag is bijvoorbeeld of deze rol wordt ingevuld door intensief mee te doen of door een betere informatiepositie. Vooraf kan de raad de budgettaire kaders aangeven. Omdat de agenda inzichtelijk maakt wat er inhoudelijk en procesmatig op de planning staat, biedt het de Raad een afwegingsinstrument om zijn rol bij de agenda vooraf te bepalen en desgewenst flexibel in te spelen. Zowel bij de voorbereiding, de uitwerking en de realisatie van plannen in de wijken.

De gebiedsagenda is onderdeel van de (paragraaf Stadsdelen van de) gemeentebegroting en wordt samen met de gemeentebegroting vastgesteld door de gemeenteraad. In ontwikkeling is een digitaal instrument, waarbij per gebied kaarten met de programma-inzet zijn te raadplegen. Daarmee is in een oogopslag te zien waarop per gebied wordt ingezet, gekoppeld aan de wijkcompassen die een goede indicatie van de opgave geven. In bijlage 2 geven we aan de hand van een eerste wijkkaart van Paddepoel een goede indicatie.

3. Het gebiedsprogramma

In deze paragraaf lichten we via een korte toelichting in de tabel de generieke inzet van een aantal programma's over de wijken nader toe. Vervolgens volgen de gebiedsprogramma's. We beginnen de gebiedsprogramma's telkens met een tekstuele toelichting conform de methodiek van de begrotingstekst: we leggen uit wat we gaan doen in 2016, uitgesplitst per wijk. Ook geven we een doorkijk naar 2017 en verder. Daarna volgt een uitvoeringstabel waarin de projecten met de meeste financiële implicaties voor het gebiedsbudget zijn benoemd. NB. In dit verband willen we u nogmaals wijzen op het indicatieve karakter van de bedragen. Vanuit de na te streven flexibiliteit kan enige verschuiving van middelen tussen projecten, initiatieven en activiteiten wenselijk zijn.

Gebiedsagenda Algemeen 2016

Omschrijving (Project / Thema Initiatief / beleidsvoornemen)	Lopend / nieuw	Fase (voorbereiding/ besluitvorming/ uitvoering/ evaluatie)	Projectleiding	Stand van zaken	Kostenraming (€)	Incidenteel / structureel	Cofinanciering - (Ja/nee) - (partners) - (%€)	Begrotings- programma #
Doorontwikkeling Basismonitor Wijkcompassen	Lopend	Uitvoering	Mayan van Teerns	In lijn met de begroting 2016 zetten we € 0,25 mln. in voor doorontwikkeling van de Wijkcompassen naar een Basismonitor. Deze willen we tevens gebruiksvriendelijk ontsluiten. Recent is de actualisatie van de Wijkcompassen afgerond. Deze zullen we u presenteren.	250.000	S	Nee	Alle
StadDoetMee	Lopend	Uitvoering	Liesbeth van de Wetering	Voor versteviging van ons fundament door ontwikkeling van nieuwe vormen van samenwerking met en tussen StadJers.	250.000	S	Ja	Alle
Bijdrage ID-banen	Lopend	Uitvoering	Jaap Hetinga	Voor de inzet van ID-Banen dragen we via het gebiedsgerichte werken voor € 0,20 mln. bij.	200.000	S	Ja	1
Straathoekwerk/ Stratenaanpak	Lopend	Uitvoering	Gebiedsteams	Het Straathoekwerk wordt gecontinueerd en onder aansturing van het gebiedsgericht werken gebracht. We dragen daaraan vanuit het gebiedsgerichte werken voor € 0,24 mln. bij. Daarnaast zetten we € 0,11 mln. in de wijk- en stratenaanpak, met een accent op overlast.	350.000	I	Ja/Nee	3, 8, 9, 10
Buurtconciërges/ Buurtbemiddeling	Lopend	Uitvoering	Gebiedsteams	Ook dragen we voor € 63.000 bij aan Buurtconciërges om een oogje in het zeil te houden en verbedering/overlast tegen te gaan. Voor buurtbemiddeling reserveren we € 85.000. Buurtbemiddeling is een beproefde methodiek voor het vroegtijdig signaleren en aanpakken van een conflict tussen meerdere buurtbewoners. Inzet is om, gelijk aan 2015, deze financiële inzet met corporaties te delen.	150.000	I	Ja	8, 10
Building the Future of Health	Nieuw	Voorbereiding	Marieke Zwaving	Bijdrage vanuit gebiedsbudget voor Conferentie Building the Future of Health	40.000	I	Ja	Alle.
Totaal Algemeen					1.240.000			

WAT GAAN WE DOEN?**Verblijfs- en woonklimaat Binnenstad verbeteren**

Eén van de speerpunten uit de binnenstadsvisie is het verbeteren van het verblijfsklimaat voor de voetganger. Met Bestemming Binnenstad maken we de Groningse binnenstad beter, aantrekkelijker, mooier en leuker voor iedereen. De bussen komen nog steeds in de binnenstad maar krijgen andere routes. Zo gaat de bus straks niet meer over de Grote Markt en door de A-sstraat, Brugstraat en Munnekeholm. Dit alles gaan we gefaseerd uitvoeren. Daarnaast pakken we de Diepenring aan en willen we de overlast van fietsen verminderen door middel van parkeervoorzieningen voor kort, middellang en langdurig bezoek en maken we voor de handhaving hiervan een actualiseringsslag. Verder willen we het verblijfs- en woonklimaat verbeteren door meer aandacht voor duurzaamheid, groen, speelplekken en andere straatmeubilair (als bankjes) in de binnenstad. Ook willen we voor het wonen meer doelgroepen faciliteren zoals bijvoorbeeld in het A-kwartier. Stadgers voelen zich betrokken bij de binnenstad. Dat bleek maar weer eens bij de vorig jaar georganiseerde G1000. Drie van de tien daaruit voorvloeiende projecten “landen” in de binnenstad. Dit is een enorme kans om de betrokkenheid van de Stadgers op de binnenstad en de uitvoering van de binnenstadsvisie in samenhang met elkaar te brengen. Let wel het gaat hier niet alleen over bewonersbetrokkenheid, maar ook om de betrokkenheid van stadgers op de binnenstad; dat gaan we omarmen en waar nodig en wenselijk faciliteren.

Economische agenda: leegstand, invulling G-kwadraat en evenementen

Na het experiment in de Zwanestraat willen we met meer ondernemers afspraken maken over de sfeer en uitstraling van de ‘eigen’ straat. Ook met de bestrijding van leegstand gaan we op de ingeslagen weg door, zoals met pop-up stores en het stimuleren van tijdelijke invullingen. Verder geven we invulling aan het evenementenprogramma 2016, waarbij we - nog meer dan voorgaande jaren - sturen op evenementen die het imago van Groningen versterken.

Aanpak A-kwartier: veiligheid en wonen

In 2015 hebben we met bewoners en andere partners in het gebied een plan gemaakt. Hierin is de aandacht gericht op het verminderen van drugsoverlast en het verhogen van de leefbaarheid in het A-kwartier. Dit plan willen we de komende jaren 2016-2019 samen met de belanghebbenden uitvoeren.

WAT VERWACHTEN WE TE GAAN DOEN IN 2017 EN VERDER IN CENTRUM?

Op basis van de kompassen, lopende (co-)creatie- en andere processen in de wijken voorzien we voor 2017 en voor Centrum het volgende:

- Dat inzet op veiligheid waaronder veilig uitgaan noodzakelijk blijft;
- Met opbouwwerk de betrokkenheid van bewoners vergroten. Met deze betrokkenheid kan zowel de sociale samenhang als de sociale leefomgeving worden vergroot. Daarnaast kan worden ingezet op het verminderen van jeugdoverlast wat hier moet worden gelezen als studentenoverlast.

Op een aantal thema's blijven we de aanpak voortzetten:

- Een ontwerpcafé voor de oostkant van de binnenstad houden zodat iedereen kan meedenken over de maatregelen en uitvoering hoe de binnenstad er uit komt te zien als de bus is verdwenen;
- Het uitvoeren van de maatregelen aan de westkant van de binnenstad zodat in 2017 de bussen via een andere route de binnenstad gaan bedienen;
- Het sociale team omvormen tot een WIJ-team;
- Het uitvoeringsprogramma van de binnenstadsvisie de komende jaren ten uitvoer brengen.

Gebiedsagenda Centrum 2016

Omschrijving (Project / Thema initiatief / beleidsvoornemen)	Lopend / nieuw	Fase (voorbereiding/ besluitvorming/ uitvoering/ evaluatie)	Projectleidi ng	Stand van zaken	Kostenraming (€)	Incidenteel / structureel	Cofinanciering - (ja/nee) - (partners) - (% €)	Begrotings- programma #
Toekomstvisie A-kwartier	nieuw	besluitvorming	extern	Besluitvorming raad februari 2016, dan eerste uitwerking	400.000	1 3.530.000	Ja, gebiedsgericht 1,6 mln (4 jaar)	8
Stadsbeheerprogramma	nieuw	uitvoering	Sjoerd Wagenaar	Uitvoering in 2016	90.000	1	Ja, gebiedsgericht	9
Binnenstadsvise	nieuw	besluitvorming	Herman Lubbers	Besluitvorming in raad februari 2016, dan uitvoering westkant binnenstad 2016	PM	1 mln (S)	Ja, volledig	2, 7, 8, 9
Wijkwethoudersbudget	nieuw	uitvoering	Gebiedstea m	Uitvoering in 2016	200.000	1	Ja/Nee	Paragraaf 1
			extern		Totaal budget IGW € 690.000			

WAT GAAN WE DOEN IN 2016?**De Hoogte, Indische Buurt en Oosterparkwijk**

Het gebiedsteam gaat volgens de methodiek van transitie management experimenteren met een vernieuwingsnetwerk waarbij initiatiefnemers in de wijk, het WIJteam, gemeente en andere partners gezamenlijk op zoek gaan naar nieuwe vormen van bewonersbetrokkenheid.

Ontwikkeling Buurtaccommodaties Oosterparkwijk

Op de locatie van het Treslinghuis komt een nieuwe basisschool en woningbouw. Voor de huidige wijkvoorzieningen die in het Treslinghuis een onderkomen hebben, zoeken we naar alternatieve huisvesting. Dit koppelen we aan de huisvesting van het WIJteam Oosterparkwijk. De mogelijkheden om daarbij leegstaande en vrijkomende gebouwen te benutten gaan we zorgvuldig uitzoeken. We doen dit proces in nauwe samenwerking met belanghebbenden en betrokken wijkbewoners.

Opgroeien en armoede

Met name in bovengenoemde drie wijken is het op een volwaardige wijze actief kunnen meedoen aan de samenleving niet voor iedere bewoner even vanzelfsprekend. De sociaaleconomisch kwetsbare positie van een deel van de huishoudens, die ook tot uitdrukking komt in de wijkcompassen van deze wijken, brengt met zich mee dat zij dusdanig belast worden met dagelijkse zorgen, dat daardoor samenleven plaats maakt voor 'overleven'. Het zelfredzame vermogen van deze groep huishoudens is dan ook een bron van zorg. Zo is de schuldhulpverlening nergens in de stad zo hoog en geconcentreerd als in deze wijken. Een eerste voorwaarde om dit vermogen duurzaam te kunnen vergroten ligt bij het verbeteren van de basis. Thematisch willen we in deze wijken inzetten op extra aandacht voor opvoed- en armoedeproblematiek. De inzet van de WIJ-teams ondersteunen we op deze thema's extra waar nodig.

Alle wijken in het stadsdeel**Aanpak overlast en onveiligheid**

In het stadsdeel zijn relatief veel panden die ten gevolge van drugshandel of door 'onaangepast en onberekenbaar' gedrag van bewoners overlast en onveiligheidsgevoelens veroorzaken. Onder de noemer "stratenaanpak" hebben we in de afgelopen jaren een pandgerichte benadering georganiseerd. We willen hieraan een passend vervolg geven. Daarnaast is op meerdere plaatsen in het stadsdeel (m.n. bij de winkelcentra Linnaeusplein, Wielewaalplein en de Beren) sprake van samenscholing van daklozen/verslaafden. De politie benoemt deze locaties als hot spots en investeert wekelijks in toezicht en aandacht ter plaatse. We willen bekijken hoe we de geconstateerde problematiek op deze hot spots verder kunnen verminderen.

Student en stadje – Project WIJS

De concentratie van jongerenhuisvesting en de hierbij soms ervaren druk op de leefbaarheid in straten is onder bewoners in toenemende mate een punt van discussie. Vanuit een tweetal invalshoeken werken we in het hele stadsdeel aan een nieuwe projectmatige aanpak gericht op het samenleven van student en stadje in de stad. Ten eerste richten we ons op straat- en buurtniveau op het bevorderen van de omgang tussen studenten, jongeren en andere buurtbewoners. Ten tweede zetten we met het project-WIJS in op het stimuleren van de inzet door studenten ten gunste van de bewoners in de wijken. Studenten leveren juridisch en maatschappelijk advies, doen aan huiswerkbegeleiding en doen onderzoek op hun leergebied met de wijken als onderzoeksgebied. Het WIJS-project, waarin vooral de Hanzehogeschool een voortrekkersrol vervult, komt meer en meer tot wasdom.

Oude Wijken 2017

WAT VERWACHTEN WE TE GAAN DOEN IN 2017 EN VERDER IN OUDE WIJKEN?

De gebiedsagenda voor 2016 geeft ook richting aan onze inzet voor 2017 en daarna. Voor De Hoogte, Indische Buurt en Oosterparkwijk is de doorontwikkeling van de WIJteams in deze wijken van groot belang. De concentratie van individuele maatschappelijke problematiek, die ook tot uiting komt in het aantal multi-probleem gezinnen, stelt de WIJ-teams voor een stevige opgave.

Op een aantal thema's blijven we de aanpak voortzetten:

- Structurele aandacht voor het verbeteren van de veiligheid in alle wijken en het terugdringen van (drugs)overlast;
- Aanpak van armoede- en opvoedingsproblematiek. Daartoe willen we de bestaande voorzieningen hiervoor in de wijken optimaal benutten en met elkaar verbinden.
- En ook ruimte bieden voor "Right to Challenge" en het stimuleren van particuliere initiatieven.

Ook de inzet op de grote populatie studenten in dit stadsdeel gaan we continueren. Meer en meer willen we de diverse onderwijsinstellingen hierin het voortouw laten nemen. Deze inzet vormt ook onderdeel van het Akkoord van Groningen.

En we willen blijven experimenteren met verschillende vormen van burgerbetrokkenheid bij de besluitvorming over de wijkaanpak, o.a. door te evalueren hoe het experiment Democratic Challenge in de Korrewegwijk tot resultaat heeft geleid.

Ook willen we stimuleren dat wijkbewoners zelf het voortouw nemen in de (tijdelijke) (her)inrichting van hun directe woonomgeving (o.a. Leefstratenproject).

Gebiedsagenda Oude Wijken 2016

Omschrijving (Project / Thema initiatief / beleidsvoornemen)	Lopend / nieuw	Fase (voorbereiding/ besluitvorming/ uitvoering/ evaluatie)	Projectleiding	Stand van zaken	Kostenraming (€ x 1.000)	Incidenteel / structureel	Cofinanciering - (ja/nee) - (partners) - (% €)	Begrotings- programma #
Buurtaccommodaties Oosterparkwijk	Lopend	Voorbereiding	Harold Boersma	Oriëntatie naar oplossingen; Simon van Hasselt, Pioenstrook. Definitieve besluitvorming 2016.	500	I	Ja	4
Floreshuis	Lopend	Uitvoering	Lefier	Oplevering zomer 2016; herinrichting openbare ruimte		I	Ja	4
WIJS	Lopend	Uitvoering	Harald Hilbrants	In uitvoering, o.a. meer dan 100 studenten nu actief; programma loopt in meerdere stadsdelen.	20	S	Ja	8
Armoedeproblematiek	Nieuw	Voorbereiding	nee	M.n. in de Hoogte, Indische buurt en Oosterparkwijk. Opstellen uitvoeringsplan in ontwikkeling	20	S	Ja	1
Opvoedingsklimaat Kinderen en Jeugd	Nieuw	Voorbereiding	nee	M.n. in de Hoogte, Indische buurt en Oosterparkwijk. Opstellen uitvoeringsplan in ontwikkeling	20	S	Ja	3
Veiligheid	Lopend	Voorbereiding	Ja/nee	Veiligheid al jarenlang aandachtspunt in hele stadsdeel. Diverse projecten in voorbereiding/uitvoering.	20	S	Ja	10
Doorontwikkeling Aletta Jacobshuis	Nieuw	Voorbereiding	nee	Huidige gebruiker A. Jacobshuis (Floreshuis) vertrekt medio 2016. Als buurtvoorziening belangrijk voor actieve vrijwilligers uit de Hoogte. Relatie met armoedebeleid en diverse vormen dagbesteding .	50	S	Ja	1
Stadsdeelbeheer program	Lopend	Uitvoering	Jans Oeben	Voorbereiding afgerond. Uitvoering voorgenomen programma in 2016	75	I	Ja	9
Wijken voor Jeugd	Nieuw	Voorbereiding & Uitvoering	Gebiedsteam WUManagers	Projecten deels in uitvoering, deels in voorbereiding. Nieuwe projecten zijn in ontwikkeling. Uitvoering in 2016	175	I	Ja	3
Wijkwethoudersbudget	Nieuw	Voorbereiding & Uitvoering	Gebiedsteam	Deels in uitvoering, deels herhaling van geslaagde activiteiten, nieuwe aanvragen via wijkwethouders- budget.	200	I	Ja/Nee	Paragraaf 1
					Totaalbudget IGW € 1.080.000			

Het gebiedsteam West experimenteert met een nieuwe externe en interne werkwijze. Omdat elke wijk anders is stemmen we onze werkwijze af op de opgaven maar ook op de organisatiegraad van de wijk. De rol die wij kiezen, van bewoners verwachten en de manier waarop we met de wijk in gesprek gaan is dan ook in elke wijk anders. We leggen onze geplande inspanningen op het gebied van beheer, verkeer en welzijn vroegtijdig aan de wijk voor en met de wijk bespreken of we de goede dingen doen. Die samenwerking en sturing vanuit de burger en initiatieven gebruiken we ook om vanuit het gebiedsteam op de schaal van de Wij-teams specifiek het thema jeugd invulling te geven.

Ook spreken we per wijk een top 3 af, waar we samen met de wijk aan werken en resultaat op willen behalen. Daarnaast experimenteren we met zelfbeschikking door bewoners over budgetten en het Right to Challenge. Er zijn inmiddels een aantal initiatieven (Hoogkerk, Selwerd, Tuinwijk) waarbij actieve bewoners rollen of zelfs taken van de overheid kunnen en willen overnemen. We gaan na wat hiervoor de (on)mogelijkheden zijn. Op deze manieren beogen we effectiviteit en draagvlak van maatregelen en inzet van betrokkenen te vergroten. Intern ontwikkelen we een werkwijze voor het multidisciplinair samengesteld gebiedsteam. Samen met de wij-teams zal dit verder gestalte gaan krijgen. Jeugd zien wij als on-going concern van het gebiedsteam, het gehele jaar door en op basis van de logica in de wijk..

Hoogkerk, Buitenhof, Gravenburg, De Held en Reitdiep

WAT GAAN WE DOEN IN 2016

Diverse bewonersinitiatieven ondersteunen

In Hoogkerk en de omliggende VINEX-wijken faciliteren we de bewonersinitiatieven die (zijn) ontstaan uit de nieuwe co-creatieve samenwerkingsvorm. Voorbeelden van ontwikkelingen over de afgelopen jaren zijn Ruskenveen, Speelwerd, de Theresiakapel en behoud van het "hart van de wijk" (bewoners, ondernemers en instellingen zetten zich in om de wijk te versterken), De in Hoogkerk door de wijk georganiseerde wijktafel vormt een waardevol initiatief en platform om met de wijk verder in gesprek en tot keuzes te komen op gebied van wonen, zorg, sport, welzijn en jeugd. Het wij-team participeert in dit door bewoners georganiseerde initiatief waarin vrijwel alle in het gebied aanwezige verenigingen zijn aangesloten.

Groot onderhoud Suikerbuurt

In 2016 wordt uitvoering gegeven aan een grootonderhoudsbeurt van zowel woningen als openbare ruimte in de Suikerbuurt. Samen met de betrokken corporatie en instellingen is een buurtteam gevormd die bewoners in dit traject gaat ondersteunen. Het doel is om de Suikerbuurt in 2016 - fysiek en sociaal - weer toekomstbestendig te maken. De opvolgende jaren wordt ingezet op behoud en uitbouw van de verbeteringen in nauwe samenwerking met bewoners en het wij-team. De speeltuinvereniging heeft zich voor de buurt ontpopt als organisatie en locatie voor activiteiten voor zowel jongere als oudere jeugd van betekenis.

Vinkhuizen

WAT GAAN WE DOEN IN 2016

Vinkhuizen laat niet los

We willen samenwerking tussen (actieve) bewoners, (wijk)accommodaties en vrijwilligers, en andere partners in de wijk verder verstevigen en de kracht uit de wijk beter benutten. Zo nemen bewoners het initiatief voor zelfbeheer van de speelvoorzieningen in Vinkhuizen-Zuid en beginnen we een pilot om de mantelzorg te ondersteunen voor dementerende bejaarden. Voorbeelden van groepen die op dit moment voor de wijk activiteiten ontplooiën zijn het Wijk Overleg Vinkhuizen, Vinkhuizen Samen, De Roege Boys, de Buurtcoöperatie, het Vinkhuys en Backbone.

WAT GAAN WE DOEN IN 2016

Wijkbedrijf Selwerd verder ontwikkelen

We continueren de uitvoering van activiteiten zoals voorgestaan in het wijkontwikkelingsplan, daarbij gaat speciale aandacht uit naar het doorontwikkelen van het Wijkbedrijf. We gaan daarbij uit van de wensen en behoeften van bewoners en stimuleren we hun om zelf een bijdrage te leveren aan het bewerkstelligen daarvan. Met het wij-team wordt komende jaren aandacht gericht op de sociale aspecten van de wijk. We proberen de "vraagkant" van de wijk te koppelen aan de mogelijkheden die de wijk zelf genereert. Daarbij zal de gemeente/wij-team instaan voor de gebiedsgerichte sociale infrastructuur en ondersteuningspraktijk.

Co-creatie Paddepoel

In 2015 zijn bewoners in Paddepoel gestart met co-creatie. De wijk wil zelf meer aan het stuur en daarbij haar prioriteiten kunnen stellen aangaande de ontwikkeling van de wijk. Ook de uitvoering - en rol en verantwoordelijkheid van alle partners hierbij - maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit. We willen in 2016 beginnen met het uitvoeren van ons aandeel in de voorgestane maatregelen. Daarbij willen we de werkwijze die zich ontwikkeld, samen met de wijk uitbouwen richting corporaties en instellingen. Voorbeelden van initiatieven:

- Bewonersinitiatief Duurzaamheid; energiereductie huishoudens in verbinding/samenwerking met Warmte Stad
- Wijkinzet jongeren en studenten; studenten werken een jaar vanuit een Paddepoel in en voor de wijk/ Wijs
- Veiligheid, uitwerken van een autoluwe zone; gesprek tussen bewoners, politie en gemeente om verkeersoverlast te beperken.
- Mini Symposium Stad in de Buurt" collega's Ambtenaren kennis laten maken met bovenstaande burgerinitiatieven en hoe hierin te participeren.
- Kunstroute door de wijk door en voor bewoners georganiseerd.
- In het kader van de Vreedzame wijk wordt door de scholen actief geparticipeerd bv. in het project kinderen maken de toekomst en het kindermanifest.

Tuinpad, bewonerszelfbeheer in Tuinwijk

Tuinwijk wil eigen verantwoordelijkheid over de wijkaccommodatie koppelen aan slim en professioneel beheer; dat wil zeggen de verantwoordelijkheid dichterbij de wijk neerleggen. Eigenaarschap en directe betrokkenheid vanuit de wijk leidt tot slimmere bezetting en efficiëntere bedrijfsvoering. Bewoners van Tuinwijk zien dit als speerpunt van de wijkopgave en vragen de gemeente hen daarin te faciliteren. In het tuinpad vinden activiteiten voor alle leeftijdsgroepen plaats. Wij willen samen met de buurt zoeken naar een nieuwe gezamenlijke grondslag van beheer voor de accommodatie die past bij dit gebruik.

WAT VERWACHTEN WE TE GAAN DOEN IN 2017 EN VERDER IN WEST?

Hoogkerk, Buitenhof, Gravenburg, De Held en Reitdiep:

We bouwen voort op de co creatieve samenwerkingsvorm die wij in deze wijken hebben ontwikkeld. Bestaande initiatieven worden gevolgd en gebruikt als "best practices", ook als zich na verloop van tijd veranderingen voordoen. Daarbij zal de komende jaren de komst van een AZC aan de energieweg extra aandacht krijgen, ons streven is om waar mogelijk de voorzieningen in het gebied te laten aansluiten op het AZC en vice versa.

Een leidend thema in het gebied wordt de nieuwe levensfase waarin de "Vinex-wijken" zich bevinden, grotere groep jongeren en toename van oudere bewoners en de invloed hiervan op voorzieningen in het gebied.

De uitbreiding van gebruik en functies van de Vensterschool in Hoogkerk ten gevolge van de WIJ samenwerking vraagt om heroverweging van de functionaliteit van het gebouw. Dit zal mogelijk in 2017 leiden tot aanpassing van gebruikers en/of aanpassingen aan het gebouw zelf. Deze afweging wordt gemaakt in nauw overleg met de wijktafel Hoogkerk, die op initiatief van de bewoners is georganiseerd.

Vinkhuizen

De wijk Vinkhuizen ontwikkelt zich langzamerhand tot een wijk die zelfbewust in staat is om in de toekomst zelf een belangrijke bijdragen te kunnen leveren aan de vraagstukken in/van de wijk. Hieraan wordt de komende jaren verder samengewerkt. Het thema veiligheid blijft daarbij voor de wijk een belangrijk punt van aandacht. Het wijk-team speelt een belangrijke rol in het uitbouwen van de gebiedsgerichte sociale infrastructuur en ondersteuningspraktijk, die - aansluitend op de eigen mogelijkheden van inwoners en de directe omgeving - een resultaatgerichte ondersteuning aan inwoners biedt. De komst van het AZC aan de energieweg vraagt een goede afstemming op bovenstaande thema's en biedt goede kansen om voorzieningen te laten aansluiten op deze ontwikkeling en vice versa.

Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk

In Selwerd zal de komende jaren geïnvesteerd worden in de woningvoorraad. Wij willen daarin de in gang gezette wijkontwikkeling, en de relatie met het wijkbedrijf op een zorgvuldige wijze blijven leggen. In Paddepoel willen wij voortbouwen op de wijkvisie en de daaruit voortkomende projecten. Ook onze eigen projecten zullen wij vroegtijdig en op co creatieve wijze in en met de wijk verder vormgeven.

De grondslag onder het beheer van het Tuinpad blijft voor ons een aandachtspunt en kan tot voorbeeld gaan dienen voor soortgelijke beheeruitdagingen in andere wijken van de stad.

Gebiedsagenda West 2016

Omschrijving (Project / Thema initiatief / beleidsvoornemen)	Lopend / nieuw	Fase (voorbereiding/ besluitvorming/ uitvoering/ evaluatie)	Projectleiding	Stand van zaken	Kostenraming (€ x 1.000)	Incidenteel / structureel	Cofinanciering - (Ja/nee) - (partners) - (% €)	Begrotings- programma #
Vinkhuizen/Laat niet los (sociaal progr.)	lopend	Voorbereiding -uitvoering	Gebiedsteam	Sluit aan op inzet over afgelopen jaren (stadsdeelprogramma) en volgt op fysieke programma	210	1/5	Ja	3, 4
Hoogkerk/Aanpak Suikerbuurt	lopend	Uitvoering start april 2016	Jeroen Visser IGG	Volgt op renovatie 68 woningen, planvoorbereiding januari. Uitvoering rond de zomer	200	1	Ja	Steelelande, riolering, 9
Bewonersbeheer Tuinwijk	lopend	voorbereiding	Gebiedsteam	Volgt op afronding renovatie Tuinwijk en bouw nieuwe accommodatie. Beheer loopt, maar is kwetsbaar, vraagt om nieuwe grondslag	80	1/5	Nee	4
Deelmaatregelen Gebiedsvisie West	lopend	uitvoering	Bewoners/Ge- biedsteam	Vanuit co-creatieproces zijn verschillende projecten gestart en is geëxperimenteerd met nieuwe samenwerking en verschuiving van verantwoordelijkheden.	150	1	Ja	3, 4, 5, 9
Paddepoel/Co-creatie Paddepoel	lopend	Uitvoering	Extern: P. Everts/bewon ers	Dit jaar zullen de resultaten van bewoners activiteiten worden gecombineerd met onze initiatieven in de wijk. Door beiden op tijd en geld te zetten en de taken onderling verdelen, combineren we de logica van de stad als geheel met de logica van de bewoners in de wijken	180	1	Ja	9
Wijkwethoudersbudget	lopend	Voorbereiding & Uitvoering	Gebiedsteam	Deels in uitvoering, deels herhaling van geslaagde activiteiten, nieuwe aanvragen via wijkwethouder.	200		Ja/Nee	Paragraaf 1
Selwerd/integrale wijkaanpak en Wijkbedrijf	lopend	Uitvoering	Gebiedsteam/ KAW	Het Wijkbedrijf Selwerd draagt bij aan beleidsdoel van de gemeente Groningen zoals opgenomen in het wijkontwikkelingsplan. Het heeft veel losgeraakt in een wijk waar normaliter de bewoners lastig in beweging zijn te krijgen. In en met het wijkbedrijf wordt de komende jaren verder invulling gegeven aan de wijkontwikkelingsopgave, toegespitst op het thema werk en inkomen.	Gedekt	1 2.000.000 Wijkontwik kelingsgeld		
					Totaalbudget IGW € 1.020.000			

WAT GAAN WE DOEN IN 2016

In Lewenborg ontstaat bijna als vanzelf een nieuwe beweging (Golvend Lewenborg) van betrokken bewoners. Het bruist in de wijk van energie en initiatieven. Het gebiedsteam gaat dit proces actief ondersteunen. Wat hebben de bewoners nodig en van wie? En hoe gaat de gemeente om met deze nieuwe vorm van bewonersbetrokkenheid? Zijn de vraagstellingen in dit experiment.

De Sociale Long in Beijum is een nieuwe beweging van bewoners op de thema's: Levendig Ondernemend Natuurlijk en Gezond. Bewoners uit het oude NLA wijkteam Beijum willen de energie bundelen met energieke bewoners uit de wijk. De Sociale Long wil met een positief imago voor de wijk naar buiten. Bewoners willen samen met gemeente en corporaties initiatieven gestalte geven. Er zijn Beijum-sessies gestart waarin bewoners "pitchen" voor hun onderwerp en daar medestanders bij zoeken. Deze sessies worden door bewoners georganiseerd en uitgewerkt.

Beijum en Lewenborg

Transitie maatschappelijk vastgoed Beijum

In Beijum wordt het huidige sociaalmaatschappelijke vastgoed herschikt en ingericht voor de verdere vormgeving van een centrale toegang voor de sociale infrastructuur van WIJ-Groningen in dit werkgebied. Deze ontwikkeling geeft tevens richting aan het verder huisvesten van andere buurtvoorzieningen. De beoogde locaties bevinden zich aan het plein Beijum-Oost en aan de Emingaheerd. In afwachting van nieuwbouw aan plein Oost wordt tijdelijk De Doefmat betrokken.

Aansluitend is het de bedoeling om het WIJ-team te integreren met andere instellingen, lokale netwerken en voorzieningen (waaronder het wijkteam NLA Beijum, De Zijlen, Lentis en wijkbedrijf). Beijum is daarmee de eerste wijk waar de doorontwikkeling van het WIJ-team werkelijk gestalte gaat krijgen.

Wijkbedrijf Beijum

In Beijum is op basis van een samenwerking tussen de bewonersorganisatie en andere initiatiefnemers uit de wijk het initiatief ontstaan om tezamen met Werkpro een wijkbedrijf op te zetten. Als onderkomen wordt geopteerd voor een locatie in de nabijheid van plein Oost.

Heerdenaanpak Atensheerd

De aanpak zoals deze is gestart aan de Doornbosheerd krijgt een vervolg aan de Atensheerd. Het WIJ-team en corporatie De Huismeesters hebben al aangegeven de aanpak van de Atensheerd een hoge prioriteit te geven. Kenmerkend voor de Heerdenaanpak is een koppeling van de sociale inzet aan het uitvoeren van ingrepen in de fysieke woonomgeving vanuit ontwikkelend beheer. Ook veiligheid wordt in deze aanpak, mede door een geconcentreerde integrale inzet van professionals, meegenomen. Stakeholders als bewoners, winkeliers, FOKUS-groep en bovengenoemde corporatie, WIJ-team en gemeente maken samen plannen en pakken elk een deel van de uitvoering op.

Groenparticipatie en Vernieuwend beheer

In de afgelopen jaren hebben in de beide wijken diverse initiatiefgroepen zich bereidwillig opgesteld om op vrijwillige basis bij te dragen aan het groenonderhoud, zoals van de Groene Long in Beijum en LeRoy in Lewenborg.

Met het stimuleren en ondersteunen van bewonersparticipatie bij groenbeheer gaan we door, met daarbij een nadruk op het in zelfbeheer uitvoeren van een deel van het wijkonderhoud op de overgang van particulier naar openbaar gebied. Ook de wijkentrees in Beijum verdienen in dit opzicht aandacht.

Actieplan jeugd: Intensivering jongerenwerk Beijum en Lewenborg

Zoals al opgemerkt wonen er relatief veel jongeren in Beijum en Lewenborg. Ook is er in Lewenborg een groot scholencomplex aanwezig (Kluiverboom). In beide wijken is er jongerenproblematiek aanwezig. Thema's waaraan met wijkbewoners en -professionals wordt gewerkt zijn De vreedzame wijk, welzijn en perspectief, opvoedingsondersteuning en preventie (soft)druggebruik van jongeren.

We proberen initiatieven te stimuleren in preventieve zin en participatie van jongeren hierbij te bevorderen. De zogeheten Huiskamers Beijum en Lewenborg zijn hierin belangrijk.

Oude Bieb Lewenborg

In het kader van het Armoedebeleid is voor de komende 4 jaar in de Oude Bieb in Lewenborg een centrale locatie met steun van Lefier ingericht, die ruimte en mogelijkheden biedt aan lokale (bewoners-) initiatieven die van betekenis zijn voor armoedebestrijding voor de wijk. Spil in dit initiatief is de Kunst van het Rondkomen, een groep die op deze locatie uitvoering geeft aan haar Huiskamerconcept, een laagdrempelige toegang, waarmee al snel de aansluiting is gevonden met verschillende andere wijkinitiatieven. Vandaaruit wordt bijvoorbeeld een project Energiebesparing voor minima uitgevoerd door coaches uit de doelgroep.

Andere wijken stadsdeel Oost: De Hunze en Oosterhoogebrug

WAT GAAN WE DOEN IN 2016?

Pilot Bewegende stad in De Hunze

Er wordt een pilot uitgevoerd in het kader van de Bewegende stad in De Hunze (andere locaties zijn De Wijert en Europapark). In co-creatie wordt er een plek gemaakt waar bewoners van alle leeftijden kunnen bewegen, vertoeven en recreëren. De Hanzehogeschool is betrokken bij het maken van de plannen met de buurt.

Planontwikkeling Oosterhoogebrug

Oosterhoogebrug staat op het punt te starten met de uitvoering van vernieuwing. Nu Steelande zich teruggetrokken heeft, wordt gewerkt aan een nieuw plan om op een centrale locatie in dit gebied wonen, winkels, een school en voorzieningen te realiseren. De betrokkenheid van winkeliers en ontwikkelaar Rottinghuis bij deze ontwikkeling is bepalend voor de mogelijke realisatie van dit plan. Bij de realisatie is de verkeersontsluiting ter plaatse een belangrijk ingrediënt dat als project binnen het programma Groningen Bereikbaar is aangemeld.

WAT VERWACHTEN WE TE GAAN DOEN IN 2017 E.V. IN OOST?

Op basis van de kompassen, lopende (co-)creatie- en andere processen in de wijken voorzien we voor 2017 ev voor Beijum en Lewenborg het volgende:

- Er moeten oplossingen gezocht worden om de effecten te remmen van achterblijven bij het sociaal-economische herstel en doorbreken van armoedesituaties (voorkomen segregatie).
- Het blijven multiprobleem-wijken die met demografische verandering (meer ouderen en doelgroepen) extra aandacht vragen voor (nieuwe en aanvullende) voorzieningen. En een verhoogde inzet van beide WIJ teams.
- Daarnaast blijven de kwaliteit van de woningen, de openbare ruimte-inrichting, het groenonderhoud ervan (dat intensief nodig blijft) en de veiligheid aandachtspunten.
- Veiligheidsbeleid sterker accentueren vanuit portefeuille veiligheid (scholen, drugs, Antillianen).

Deze laatste 2 zaken gelden ook voor Oosterhoogebrug:

- De wijkontwikkeling moet kwalitatief een goed en functioneel antwoord geven op de opgaven die er nu liggen, met duurzame oplossingen. In Oosterhoogebrug heeft het lokaal initiatief inclusief de cofinanciering een gedeeltelijk eigen dynamiek; de doorsteek- Pop Dijkemaweg is cruciaal voor een optimale ruimtelijke en sociale ordening.
- Daar waar in overige gebieden weinig tot geen voorzieningen zijn, blijkt er nu bij werkloosheid te weinig sociale samenhang om dit op te vangen. Er zal op een nieuwe wijze met opbouwwerk in combinatie met bewonersinitiatieven hierin geïnvesteerd moeten worden.

Vervolg gebiedsagenda 2016 in 2017

Op een aantal thema's blijven we de aanpak voortzetten:

- Heerdenaanpak (Godekenheerd, Hylkemaheerd/Boelenaheerd enz) met corporaties
- Jeugd in Oost (waaronder Wijken voor Jeugd en Vreedzame wijk Lewenborg)
- Armoedeaanpak Beijum en Lewenborg
- Oosterhoogebrug revitalisering
- Antillianen

Nieuwe focus in 2017 op basis van te voorziene ontwikkelen en initiatieven

Nieuwe onderwerpen:

- AZC voorbereiding en vestiging 2016 additionele voorzieningen, wijkbedding en

- infrastructuuradaptaties.
- Korrewegbrug reconstructie.
- Onderwijs- en accommodatieplanning.
- Uitbalanceren Beijum-Oost (voorzieningen) en Beijum West (winkels). Winkelcentrum Beijum-West is toe aan herinrichting van de openbare ruimte, de intensiteit van gebruik en de huidige verrommeling vraagt om keuzes en een stevige ingreep.
- Wijken meer in de regie met reguliere middelen en vormen (democratie en right to challenge en sociale zekerheid experimenten in een voor deze aandachtswijken geschikte vorm).

Processen (doorlopend en nieuw) in 2017

Processen in de wijk:

- Sociale Long, Golvend Lewenborg, uitbouw Wijkbedrijven (maatschappelijke participatie) naast goede basisvoorzieningen. Initiatievenhub in De Doefmat (à la oude Bieb Lewenborg) maken. Er is een trend in tijdelijk organiseren. We zoeken hier de samenwerking en afstemming met de leefbaarheidsaanpak van corporatie.
- Voorbereiding gebiedsbediening ivm Meerstadontwikkeling en uitbreiding door gemeentelijke herindeling (Ten Boer e.o. erbij).
- Invulling aardbevingsprogramma Oost

Gebiedsagenda Oost 2016

Omschrijving (Project / Thema Initiatief / beldisvoornemen)	Lopend / nieuw	Fase (voorbereiding/ besluitvorming/ uitvoering/ evaluatie)	Projectleidi ng	Stand van zaken	Kostenraming (€)	Incidenteel / structureel	Cofinanciering - (Ja/nee) - (partners) - (% €)	Begrotings- programma #
Jeugd in Oost	Lopend	Uitvoering/ Evaluatie	Gebiedstea m	Plan in uitvoering: straatcoaches aangesteld, Vreedzame wijk krijgt coördinatie, doorloop initiatieven Wijken voor Jeugd. Werkwijze pilot drugsoverlast wordt in nieuwe nota drugs meegenomen	250.000	I	Ja, Vreedzame wijk, VNN	3
Armoede Beijum en Lewenborg	Lopend	Uitvoering (L)/ voorbereiding (B)	Bert Hogenes (Lewenb.) en WIJteam (Beijum)	Lewenborg, Jeugd Huiskamer is gecontinueerd; in 2017 in WIJ programma opnemen. Aanpak armoede Beijum krijgt meer focus. Vergelijkbaar met Lewenborg Oude Bieb: wijkplatform voor initiatieven van en voor doelgroep minima.	125.000	I	Ja, WIJ LWB, Oude Bieb	1, 4
Groenbeheer (herprioritering)	Nieuw	Voorbereiding/ Uitvoering	Peter Homan en Gebieds- team	Selectie van maatregelen bestrating en spelen, overige prioriteiten ten laste van Gebiedsgericht budget. Stimuleren zelfbeheer moet gestart worden. Plan voor wijkentrees wordt opgesteld	110.000	I	Ja, eventueel aanvulling generiek budget	9, paragraaf 1
Heerdenaanpak	Lopend	Besluitvorming/ Voorbereiding	Nader in te vullen/ Gebieds- team	Atensheerd: voorbereiding klaar, quick wins beheer etc. in uitvoering. Sociale aanpak via WIJ Beijum loopt. Na besluitvorming en afspraken financiering kan gestart worden. Godekenheerd wordt rond mei voorbereid met bewoners en corporatie	405.000	I en S	Ja, corporaties en stedelijk programma	1,3,4,9
Oosterhoogebrug	Lopend	Besluitvorming/ Voorbereiding	Judith Wilke	Wijkvernieuwing op uitnodiging met partners in Oosterhoogebrug in voorbereiding.	PM	I en S	Ja, extern en stedelijk programma	3, 7, 8
Wijkwethoudersbudget	Lopend en nieuw	Uitvoering en uitvraag	Gebieds- team	Initiatieven, jaarlijkse evenementen voor de wijken, Golvend Lewenborg, Sociale Long en stimuleren van initiatieven in andere wijken in het gebied	200.000	I	Ja/Nee	Paragraaf 1
					Totaalbudget IGW € 1.090.000			

WAT GAAN WE DOEN IN 2016?

Het gebiedsteam experimenteert met nieuwe partners in wijkgerichte ontwikkelingen.

In de Wijert gaan partners (onderwijs, bewonersplatform, en gemeente) een nieuw samenwerkingsverband aan, waarbij de uiteindelijke vorm nog niet vaststaat. (Convenant of wijkcorporatie?).

Wat leveren de investeringen van de partijen op voor de wijk en welk multipliereffect hebben de investeringen? Wat is de betekenis hiervan voor de betrokken gemeentelijke programma's? Zijn vraagstellingen in het experiment. Vanuit het uitgangspunt dat initiatieven leidend zijn voor wijkontwikkeling gaan we ook in Oud Zuid en Hoornse wijken samen met het Wij-team op zoek naar nieuwe vormen van samenwerking en sturing vanuit de burger.

Die samenwerking en sturing vanuit de burger en initiatieven gebruiken we ook om vanuit het gebiedsteam op de schaal van de Wij-teams specifiek het thema jeugd invulling te geven. Partners in de wijk als Terra en Tamarisk, in het kader van hun geplande nieuwbouw, hebben al aangegeven meer relevantie en binding te willen creëren met alle jeugd in de wijken. Samen met de Wij-teams zal dit gestalte gaan krijgen. Jeugd zien wij als on-going concern van het gebiedsteam, het gehele jaar door en op basis van de logica in de wijk.

Dit betekent ook dat er in de gemeentelijke organisatie een ontvankelijke structuur en werkwijze moet ontstaan die hier adequaat op kan acteren en reageren. Het gebiedsteam Zuid zal aan deze ontwikkeling bij gaan dragen.

Oud-Zuid

Vanuit de invoeging van het Sociaal team naast de locatie van de Stroming aan de Merwedestraat gaan we werken aan versterking van buurteigen initiatieven en ontwikkelingen zoals die zijn ingezet in het co-creatieproces. De proces vormde de aanzet tot de totstandkoming van doelen die zijn beschreven in het door uw raad vastgestelde perspectief voor de Rivierenbuurt en Herewegbuurt. Daarbinnen ligt de focus op een sterke positie van het Sociaal/Wij team in samenwerking met De Stroming als dynamisch hart van de wijken. Bewoners van de Oosterpoort hebben de wens geuit dat de Veemarktstraat ter hoogte van de Meeuwerderweg meer als plein zou kunnen functioneren. Ditzelfde verlangen heeft ook het Prins Claus Conservatorium. Wij zullen samen met de stakeholders een herinrichtingsvoorstel voorbereiden.

Het terrein aan het eind van de van Heemskerckstraat zal in samenspraak met ontwikkelende stakeholders en de buurtbewoners van een duurzame toekomstvisie worden voorzien die een optimale inpassing in het stedelijk weefsel mogelijk zal maken.

In het Stadspark zullen we samen met initiatiefnemers een free café ontwikkelen.

We gaan door met het stimuleren van initiatieven in nauwe samenwerking met bewoners en het wij-team Rivierenbuurt.

De Wijert/Helpman**Gebiedsontwikkeling**

Fysiek zijn er gebieden in De Wijert die aandacht behoeven. Voorbeelden zijn de openbare ruimtes bij de winkelstrips, de gebieden waar Huismeesters en Patrimonium hun woningbezit verbeteren, maar ook de verdere invulling van het groen en grijs in de rest van de wijk. Wij gaan dit vorm geven door gezamenlijk met bewoners, scholen, ondernemers, instellingen en de gemeente een samenwerking aan te gaan waarbij het mes aan meerdere kanten snijdt. Fysieke, maar ook sociale projecten zullen worden uitgevoerd. Wij zullen hiervoor een structuur opzetten samen met de partners en deze van een werkbudget voorzien. Hiermee zullen we ook cofinanciering gaan zoeken met de landelijke en Europese overheden.

De ontwikkeling van een MFA met een lagere school, kinderopvang en een bibliotheek op de plek van de Sporthal biedt kansen voor de wijk op accommodatieruimte. We zullen partijen bijeen brengen om dit te realiseren.

Het Coenderspark zal op initiatief en in samenwerking met het Terra-college een opwaardering krijgen.

In Corpus den Hoorn is de bouw van het nieuwe onderkomen van de BSV Corpus aan de Semmelweisstraat een kans om hier een sociaal hart voor de wijken te laten groeien. Initiatieven cafés zijn hier, net als in het overig stadsdeel, door bewoners en instellingen omarmd als middel om mensen en initiatieven bijeen en verder te brengen. Op deze wijze worden de mensen in de wijken verbonden en wordt samen gewerkt aan instandhouding en verdere verbetering van de leefbaarheid in de wijken in dit deel van de stad.

De opbouw van een Sociaal Team en Wij-team zal de komende jaren ook op deze wijze ondersteuning vinden. Hier ligt ook nog een vraag naar de definitieve huisvesting van het Wij-team. Wij gaan verkennen waar en hoe dit gestalte kan krijgen.

De mogelijke ontwikkeling van het Hampshire hotel is aanleiding voor bewoners geweest om een beweegparcours door de nieuwe situatie te initiëren. Het gebiedsteam ondersteunt hierbij.

Het voormalig ALO terrein zal in de komende jaren ter beschikking komen, we willen nu al op zoek naar partners voor een mogelijke ontwikkeling.

WAT VERWACHTEN WE TE GAAN DOEN IN 2017 EN VERDER IN ZUID?

Op basis van de kompassen, lopende (co-)creatie- en andere processen in de wijken voorzien we voor 2017 ev voor Oud Zuid, Corps den Hoorn/Hoornse Wijken, de Wijert:

- Doorontwikkeling van de samenwerking in Wijert Helpman met Terra en andere partijen
 - Ondersteuning aan partijen te bieden die gebruik willen maken van het right to challenge
 - Passende inbedding van de gevolgen van de heraanleg van de A7
 - Ondersteunende maatregelen in de openbare ruimte flankerend aan de eventuele programma's van Huismeesters en Patrimonium in De Wijert
 - Gecoördineerde programmering per gebied op de gemeentelijke programma's als armoedebeleid en participatie in relatie met de activiteiten die al in de wijken plaatsvinden.
-

Vervolg gebiedsagenda 2016 in 2017

Op een aantal thema's blijven we de aanpak voortzetten:

- Doorgaande lijn op participatieprocessen in alle wijken
 - Nog meer de nadruk op bewoners en ondernemersinitiatieven om de gebiedsagenda vorm te geven
 - Wijken meer in de regie met reguliere middelen en vormen bv democratic en right to challenge en sociale zekerheid experimenten met daarbij aandacht voor part-time ondernemerschap als vorm om (deels) bij te dragen aan een zelfstandige bestaansvoorziening.
-

Nieuwe focus in 2017 op basis van te voorziene ontwikkelen en initiatieven

Nieuwe onderwerpen:

- Ontwikkeling ALO terrein
 - Invulling terrein aan de van Heemskerckstraat
 - Ontwikkeling Grunobuurt
 - Ontwikkeling Hereweg, planvorming
-

Processen (doorlopend en nieuw) in 2017

Processen in de wijk:

- De WIJ team ontwikkeling zal mogelijk een zelfstandige en verder van de gemeente afstaande positie krijgen. Dit roept een afstemmingsvraagstuk op met de gemeentelijke organisatie, het Wij-team en de bewoners in de wijk.
- Buurtsamenwerking Wijert Helpman
- Doorontwikkeling MFC Stroming
- Ontwikkelen van instrumenten en organisatie onderdelen die er toe bijdragen dat bewoners ook in positie worden gebracht gebruik te kunnen maken van democratic challenge en right to challenge.

Gebiedsagenda Zuid 2016

Omschrijving (Project / Thema initiatief / beleidsvoornemen)	Lopend / nieuw	Fase (voorbereiding/ besluitvorming/ uitvoering/ evaluatie)	Projectleiding	Stand van zaken	Kostenraming (€)	Incidenteel / structureel	Cofinanciering - (ja/nee) - (partners) - (% €)	Begrotings- programma #
Veemarktplein	Nieuw	Voorbereiding		Procesontwerp moet worden gemaakt	15.000	I	Ja	9
MFC de Strooming	Lopend	Uitvoering		Versterking samenwerking met Wij-team	20.000	S	Ja	1,3,4
Herinrichting Dinkelpark	Nieuw	Besluitvorming	Anne-Krijn Piersma	Besluitvorming in februari/maart 2016	65.000	I	Bijdrage vanuit beheerprogram ma	9
Beheer en Onderhoud	Lopend	Uitvoering	Anne-Krijn Piersma	Uitvoering betreffend concept-programma beheer en onderhoud	35.000	I	Nee	9
MFC de Wijert	Lopend		Wij-manager	Verbetering fysieke uitstraling MFC	15.000	I	Nee	4
Herinrichting Coenderspark	Nieuw	Voorbereiding	Gebiedsteam AOC Terra	Voorbereiding van herinrichtingsplan	175.000	I	Ja	9
Buurtsamenwerking Terracollege	Lopend		Gebiedsteam AOC Terra	Oriëntatie op projectonderdelen en voorzien van uitvoeringsplanning in 2016	250.000	I	Ja	1,3
Verkeer en parkeren Van Lenneplaan	Nieuw			Ontwerpfase moet worden opgestart	75.000	I	Ja	2, 7
Wijkwethoudersbudget	Lopend	Ontwikkeling	Gebiedsteam	Initiatievencafe's, versterking Wij-teams, co-creatie Wijk- en buurtinitiatieven	200.000	I	Ja/nee	Paragraaf 1
				Totaalbudget IGW	€ 850.000			

Bijlage 1. Dekking Gebiedsprogramma 2016.

•	Middelen nieuw beleid (correctie tekst begroting)	1,00 mln.
•	ISV – herijking bestaande programma	1,00 mln.
•	Middelen klein verkeer	0,20 mln.
•	Middelen Beheer en Onderhoud	0,62 mln.
•	Veiligheidsmiddelen (straathoekwerk/stratenaanpak)	0,35 mln.
•	Middelen voor maatschappelijke participatie	0,30 mln.
•	Middelen Wijken voor Jeugd	0,70 mln.
•	Duurzaamheidsmiddelen	0,20 mln.
•	Middelen Armoedebeleid	0,20 mln.
•	Doorschuif oude SDC-middelen Stadsdeel West	0,13 mln.
•	Programmamatching accommodaties Oosterpark	0,50 mln.
•	Doorloop gebiedsprogramma jaarschijf 2015	<u>0,77 mln. (0,50 + 0,27 mln).</u>
	totaal	5,97 mln.

